

časopis pro vězeňství a kriminální prevenci

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ

2/2024

**ZVLÁŠTNÍ ZPRAVODAJ ČASOPISU ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ
NA MÍSTĚ NIČIVÝCH POVODNÍ**

ROZHOVOR

str. 2

ROZHOVOR

str. 2

TÉMA

str. 5

ZPRÁVY Z VĚZNIC

str. 8

A ZNOVU TEKLA KREV

str. 18

NAŠI LIDÉ

str. 12

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA

str. 16

HISTORIE

str. 20

FUTURE FORCES FORUM

str. 23

DUCHOVNÍ SLUŽBA

str. 24

SPORT, KULTURA

str. 26

FOTOREPORTÁŽ

str. 28

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ Č. 2/2024

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Titulní foto: Michal Kostourek

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní přihrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

e-mail: to@grvs.justice.cz

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2024, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297

Vážení a milí čtenáři,

další rok se pomalu chýlí ke konci. S tímto obdobím je spojeno bilancování. Jaký byl rok 2024? Co se povedlo a co se naopak nepovedlo? Bohužel problémy, se kterými jsme se potýkali v minulosti, nás značně zatížily i v letošním roce, některé dokonce s ještě větším důrazem než dříve. Trvalá a dlouhodobá podfinancovanost systému našeho vězeňství, nedostatek personálu a celá řada provozních i odborných výzev, jejichž řešení nebylo a není snadné. Zřejmě nejzávažnějším aktuálním problémem je dlouhodobý nedostatek příslušníků. Zejména v některých věznicích tento nedostatek dosáhl v letošním roce situace, která si vynutila i dočasné uzavření některých oddílů, celých ubytoven odsouzených nebo jednoho z našich detenčních útavů. Problém nedostatku příslušníků se netýká jen vězeňské služby, ale všech bezpečnostních sborů v České republice. U nás se společnými silami alespoň podařilo dosáhnout stabilizace počtů příslušníků a začíná se také dařit nábor nových. Rád bych využil této příležitosti, abych ujistil všechny příslušníky i zaměstnance vězeňské služby, že náboru nových kolegů a kolegyněk věnujeme maximální pozornost, a to nejen v usilovné náborové činnosti neustále se rozšiřující o další způsoby hledání nových pracovníků. Společně také vyvíjíme úsilí zlepšit podmínky výkonu služby i práce pro stávající příslušníky i občanské zaměstnance. Týká se to především naší snahy prosadit zvyšování finančního ohodnocení vězeňského personálu, a to v součinnosti s ministerstvem spravedlnosti, dalšími bezpečnostními sbory i s odborovými organizacemi. Tato snaha byla v našem sboru již v polovině roku úspěšná, neboť i přes nepříznivou finanční situaci státu, se podařilo zajistit výrazné zvýšení některých příplatků služebních příjmů pro příslušníky vězeňské služby. Velké poděkování za nezměrnou podporu patří Ministerstvu spravedlnosti ČR.

Jsem přesvědčen, že také již zmiňovaná společenská prestiž našeho sboru se postupně zlepšuje, a to hlavně zásluhou vás všech, kteří řádným plněním pracovních a služebních povinností pověst vězeňské služby mezi veřejností den co den hájíte. Společnost si již uvědomuje, že Vězeňská služba není jen institucí, která zajišťuje pouhé výkony vazby, trestu, detence, soudního opatření či zajišťuje bezpečnost v justičních budovách, ale že také pomáhá připravovat odsouzené k tzv. bezpečnému propuštění, že je přínosná nezměrnou snahou působit na odsouzené a pozitivně je motivovat k vnitřním změnám. Vězeňská služba je velmi otevřenou institucí, o čemž svědčí propojení s dalšími institucemi poskytujícími sociální služby nebo rozsáhlá pomoc, kterou poskytli příslušníci, zaměstnanci i dobrovolníci z řad odsouzených během zářijových povodní. Všem, kteří jste se jakkoliv podíleli na zmírňování následků těchto ničivých záplav, bych chtěl znovu upřímně poděkovat. Chtěl bych ale poděkovat i všem svým ostatním kolegům, příslušníkům i občanským zaměstnancům, podporovatelům a partnerům za vše, co v letošním roce pro náš sbor udělali, za veškerou pilnou a obětavou práci, kterou i přes mnohé nepříznivé okolnosti den co den odvádějí. Bez Vás by naše práce neměla smysl.

Přeji Vám všem klidný a úspěšný rok 2025, plný sil a odhodlání čelit výzvám, které s sebou bezesporu také přinese.

genpor. Mgr. **Simon Michailidis**, MBA

MÝM CÍLEM JE PŘIBLIŽOVAT LIDEM PRÁCI TĚCH, CO NÁS CHRÁNÍ

Youtuber **Ondřej Havlíček**
alias Tankista o svých videích

Kdy jste si svůj youtube kanál založil, a co bylo vaším cílem?

YouTube kanál jsem založil v roce 2016, ale v té době jsem se věnoval spíše videohram s vojenskou tematikou. Zlom nastal s nástupem války na Ukrajině v únoru 2022. Uvědomil jsem si, že vzdělávání veřejnosti o bezpečnostních otázkách je důležitější než kdy jindy. Chtěl jsem lidem přiblížit práci armády, policie i dalších složek, vyvrátit některé mýty a nepravdy a především ukázat, že o naši bezpečnost se starají profesionálové.

Měl jste hned od začátku představu o dramaturgii kanálu, nebo jste ji postupně přizpůsoboval? Tedy, věnujete se od počátku tomu, čemu dnes?

Ne, moje původní představa o kanálu byla odlišná. Začínal jsem s videy o vojenských videohrách, protože to bylo něco, co mě bavilo a čemu jsem se věnoval ve volném čase. Postupem času a s rostoucími zkušenostmi jsem však cítil, že bych chtěl tvořit obsah, který bude mít větší přidanou hodnotu a osloví širší publikum. Začal jsem se více zajímat o vojenskou historii, a to zejména o historii naší země – dějiny československé a české armády, druhá světová válka, studená válka, srovnání vojenských sil. Také jsem chtěl lidem přiblížit, jak v realu fungují bezpečnostní složky u nás. Proto jsem opustil svět virtuálních bojišť a začal se věnovat natáčení videí o reálné práci armády, policie a dalších bezpečnostních složek.

Jak a proč jste si zvolil přezdívku Tankista?

Přezdívka Tankista vznikla už v mých 16 letech, kdy jsem byl zapáleným hráčem vojenských videoher, konkré-

ně hry World of Tanks. Tehdy jsem si říkal Rudý Tankista, což mělo být spíše tak trochu ironické a nadsazené, protože červená barva v této hře označovala méně zkušené hráče. Chtěl jsem tím říct, že to s tou hrou nemyslím až tak vážně a že jde především o zábavu. Takže Rudý v mém jménu nikdy nemělo souvislost s politikou, jak si

mnozí mysleli, ale čistě s touto hrou. Později, když se můj zájem o vojenskou tematiku prohloubil a na kanále jsem se začal věnovat vážnějším tématům, jsem ze jména odstranil Rudý a zůstal mi jen Tankista. Ten odkazoval na můj stále trvající zájem o vojenskou techniku, ale zároveň působil profesionálněji.

Jaká je vaše ambice při rozvoji kanálu, kam byste chtěl směřovat?

Mým hlavním cílem není jen zvyšovat počet odběratelů, ale především tvořit kvalitní a smysluplný obsah, který bude mít reálný dopad. Chci pomoci zvyšovat povědomí o důležitosti bezpečnosti a obrany, přibližovat lidem práci těch, kteří nás chrání, a inspirovat mladé lidi k zájmu o tyto profese. Zároveň chci bojovat proti dezinformacím a mýtům, které se v této oblasti často šíří. V budoucnu bych rád svou činnost rozšířil i o další formáty – účast v podcastech, tvorbu vlastních podcastů, besedy ve školách a rozhovory do médií – a propojoval tak svět online s offline.

devším na techniku, kameramana a cestovně. Příjmy z YouTube reklamy tvoří finanční odměnu pro mě a můj tým a pomáhají nám pokrýt právě tyto náklady spojené s natáčením, organizací a realizací videa. Případné vyšší příjmy z YouTube pak investujeme do nového vybavení a výpočetní techniky, abychom mohli tvorbu dále posouvat z hlediska kvality. Nicméně tvorbu na YouTube nevnímám jako zdroj příjmů, ale jako prostředek k šíření osvěty a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti armády a bezpečnostních sborů. Nemám žádného trvalého sponzora a ani o něj aktivně neusiluji, protože to při tvorbě na YouTube nepokládám za standardní a chci, aby moje tvor-

ba věznic Mírov, jedné z nejproslulejších věznic u nás, a tohle prostředí mě vždycky něčím lákalo a fascinovalo; samozřejmě čistě z hlediska toho, jak takové zařízení funguje. Možnost nahlédnout do zákulisí vězeňství a ukázat ho i svým divákům pro mě představovala velkou výzvu. Proto jsem Vězeňskou službu ČR sám aktivně kontaktoval s návrhem na spolupráci.

Jak jste spokojený s dosavadní spoluprací s VS ČR a jak byste si přál, aby se dále vyvíjela?

Se spoluprací s Vězeňskou službou ČR jsem velmi spokojený. Setkal jsem se s profesionálním a vstřícným přístupem ze strany všech zapojených. Hned

Kolik času vám práce na YouTube kanálu zabere? Je to váš full time job, nebo máte ještě nějaké jiné zaměstnání? Pokud ano, je se vám daří obě profese koordinovat čili všechno stíhat.

Tvorba na YouTube je moje vášeň, které se věnuji ve svém volném čase, zároveň je ale propojená s mou profesí v oblasti bezpečnosti a obrany. Práce mám hodně, ať už se jedná o moje hlavní zaměstnání, nebo o tvorbu na YouTube, daří se mi oba světy dobře propojovat. Věřím, že právě díky tomu mohu svým divákům přinášet unikátní a věrohodné informace.

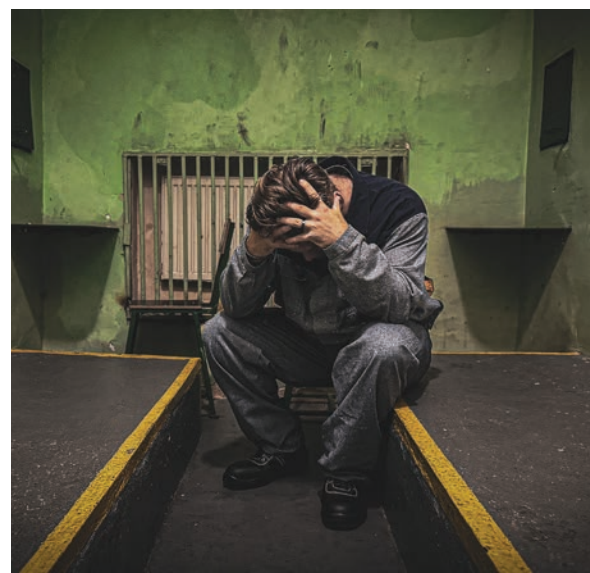
Jak je provoz kanálu a výroba nových příspěvků finančně náročná a naopak, kolik tím lze vydělat, například na počtech zhlédnutí? Máte nebo usilujete získat nějakého trvalejšího sponzora?

Provoz kanálu a výroba nových videí s sebou nesou určité náklady, pře-

ba zůstala ryze edukativní, objektivní a nezávislá, což by mohla případná spolupráce s komerčními subjekty poškodit. Rád ale bez nároku na vlastní zisk a prospěch podporuji například dobročinné organizace jako Vojenský fond solidarity nebo spolupracuji s lidmi a dalšími tvůrci, kteří sdílejí mé hodnoty a cíle.

Jak jste přišel na spolupráci s Vězeňskou službou ČR, co vás k tomu přivedlo?

Vždycky jsem se snažil ve své tvorbě věnovat co nejširšímu spektru bezpečnostních složek a jejich práci. Vězeňská služba ČR pro mě představovala důležitou, ale často opomíjenou složku, o které panuje na veřejnosti mnoho mýtů a nepravd. Chtěl jsem ukázat náročnost a odpovědnost této práce, představit profesionalitu jejích příslušníků a přispět k objektivnějšímu vnímání vězeňství ve společnosti. Kromě toho jsem celý život bydlel nedale-

od začátku jsem narazil na velkou vstřícnost a ochotu ze strany Vězeňské služby ČR. A i když si ze začátku nebyli jisti, zda je spolupráce s influencerem dobrý tah, nakonec na ni přistoupili, čehož si velmi vážím, že do mě vložili důvěru. A výsledkem? Společnými silami jsme vytvořili první díl z věznic Mírov, který na YouTube dosáhl už jeden

milion zhlédnutí a stal se tak jedním z nejpůvodnějších videí na téma bezpečnostních složek v celé ČR. Další, druhý díl, vyšel necelý rok poté z prostředí věznice Plzeň-Bory, kde jsme se více zaměřili na běžný život ve věznici a práci příslušníků a občanských zaměstnanců. I tento díl sklídl u diváků obrovský úspěch. Rád bych v této spolupráci pokračoval a společně s Vězeňskou službou vymýšlel další projekty. V úvahu připadá například video, kde bych si namísto vězeňského mundúru vyzkoušel ten služební (dozorce) a ukázal tak vězeňství z jiného úhlu pohledu.

Je něco, co vás jako vězeňského laika ve věznici vyloženo překvapilo/zaujalo?

Jako vězeňský laik jsem do věznice vstupoval s určitými představami, které člověk nasaje z filmů a seriálů. Musím ale říct, že realita byla v mnoha ohledech jiná. Mile mě překvapila snaha vězeňské služby o reintegraci vězňů zpět do společnosti, kdy se pomocí programů snaží eliminovat riziko recidivy. Vězni mají možnost vzdělávat se, pracovat, absolvovat různé terapeutické programy. To jsem vnímal velmi pozitivně. Zároveň jsem si uvědomil, jak náročné je pro příslušníky vězeňské služby udržet ve věznici pořádek a bezpečnost. Je to práce s vysokou mírou stresu a zodpovědnosti, která vyžaduje profesionalitu a silnou psychickou odolnost. Příslušníci Vězeňské služby ČR i občanskí zaměstnanci si za svou náročnou a často nedocenenou práci rozhodně zaslouží velký obdiv a respekt.

Na co se můžeme v nejbližší době těšit, ať už ve spolupráci s VS ČR nebo i mimo ni?

V nejbližší době se mohou diváci těšit na řadu zajímavých témat. Rozhodně se budu i nadále věnovat aktuálnímu dění v oblasti bezpečnosti a obrany, chystám videa o NATO i o Armádě České republiky. Mám v plánu i jeden velmi osobní projekt, kterým bych rád vyjádřil svou úctu a vděčnost všem, kteří s nasazením chrání naše hodnoty a bezpečnost. A protože spolupráce s bezpečnostními sbory je pro mě velmi důležitá, mohou se diváci těšit i na další unikátní nahlédnutí do jejich zákulisí – možná se dostanu i do blízkosti některé z těch nejlépejších jednotek. A samozřejmě neopomenu ani své věrné fanoušky vojenské historie – i pro ně chystám další unikátní videa.

Zvláštní zpravodaj časopisu České vězeňství na místě ničivých povodní JSEM RÁD, ŽE JSEM MOHL BÝT U TOHO

A POMOCI

Když jsem se poprvé ocitl na místech zničených letošními zářijovými povodněmi, byl jsem v šoku. Vidět něco na fotkách nebo ve videu je úplně jiné, než být tam fyzicky. Ta zkáza, kterou příroda dokáže způsobit, byla neuvěřitelná. Je zřejmé, jak jsme i v moderní době bezmocní, když se příroda rozhnevá. Bylo hrozně vidět lidi, kteří ztratili během několika okamžiků všechno, své domovy, majetek, osobní a cenné věci. Všude jen bahno a trosky...

Hladiny řek a vodních toků se v polovině září výrazně zvedly v důsledku silných dešťů, které postupně od čtvrtka 12. září zasáhly prakticky celou Českou republiku. Český hydrometeorologický ústav předem varoval, že na jižní Moravě a na severovýchodě a severu Čech se čekají nezvykle vysoké srážky a v jejich důsledku lze očekávat zvýšení hladiny řek a s tím spojené záplavy. Nejvíce vody spadlo v Jeseníkách, celkový úhrn srážek tam dosáhl 500 litrů na metr čtvereční, což odpovídá 500 milimetrům srážek. Na horách na severu země spadlo mezi 300 až 400 litry, na ostatních místech ČR 100 až 200 litrů na metr čtvereční. Dokonce padl 127 let starý český rekord v objemu srážek za den na jednom místě. V Loučné nad Desnou na Šumpersku napršelo 14. září 386 milimetrů vody, předchozí rekord z roku 1897 překonal letošní déšť zhruba o 40 milimetrů.

A právě do oblasti zasažené severovýchodní Moravy jsem byl na začátku října převelen na výpomoc při dohledu nad odsouzenými, kteří se přihlásili k pomoci při odstraňování povodňových škod. Ačkoliv jsem nyní zařazen v oddělení vnějších vztahů Kanceláře generálního ředitele VS ČR, mám zkušenosti z dřívější doby, kdy jsem pracoval jako dozorce ve věznici Ostrov a ve vazební věznici Praha Pankrác. Vzhledem k tomu, že pomoc s odstraňováním povodňových škod poskytovaly všechny ozbrojené sbory, ani

Vězeňská služba ČR nemohla zůstat stranou. Když se tedy rozhodovalo, kdo by měl na výpomoc jet, ani jsem dlouho nemusel váhat... Jakmile jsem dostal svolení od své partnerky a naší malé dcery, vydal jsem na cestu na severní Moravu.

Ve Věznici Heřmanice

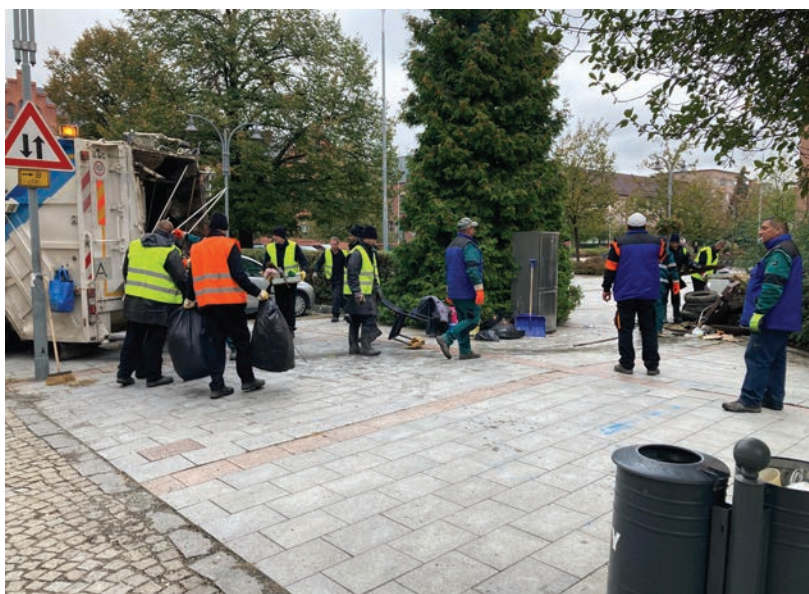
Moravskoslezský kraj byl patrně nejhůře zasažený z celé České republiky. Povodeň dostihla Opavu, kde zaplavila největší sídliště Kateřinky a poškodila most v Ratibořské ulici, který je spojuje s centrem města a který bude nutné

zbourat. Zničená je v Opavě také sportovní hala, fotbalový stadion, městské sady či historický areál koupaliště. Velké až několikamiliardové škody jsou rovněž v Krnově, kde je zničená infrastruktura, na mnoha místech chybějí silnice i chodníky.

Byl jsem tedy odvelen do věznice Heřmanice k plnění úkolů strážní služby. Mým hlavním úkolem bylo dohlížet na vězněné osoby, které pomáhaly s úklidem a dalšími pracemi v zasažených oblastech. S kolegy jsme vstávali po páté ráno, snídaně byla v šest a pak následoval přesun na operační středisko. Tam jsme obdrželi seznam

vězněných osob a následně je fyzicky převzali. Poté následoval přesun eskortními vozidly do zasažených oblastí. Směny trvaly zhruba deset hodin a organizačně byla věznice výborně připravena. Zaslouží si pochvalu za profesionální přístup, hlavně strážní služba a VISS. Ale i pro týmy na výpomocí poskytla heřmanická věznice skvělé zázemí. Snídaně a večeře byly vždy výborné a připravované v kuchyni věznice. Před odjezdem na pracoviště jsme dostali balíčky se studenou stravou, ovocem a vodou. Díky solidaritě místních firem jsme občas na místě dostali teplé jídlo a kávu, což nám vždy přišlo k chuti. Večer jsme se snažili relaxovat, ale našel se i prostor zajít s kolegy do místního pivovaru na pivo a kus řeči.

dět převážně různé úklidové práce, jako je odstraňování bahna, zničeného nábytku, elektroniky, podlah a dalších spotřebičů. Byla to opravdu těžká dřina. Například vyklízení bahna ze sklepa střední školy v Krnově bylo velmi náročné. Byl jsem tam ve sklepe několikrát a nebylo vůbec lehké tam dýchat, zvláště v ochranných prostředcích. Vězňové nicméně respektovali každou přidělenou práci a prováděli ji svědomitě. Dobře chápali, že pracují pro dobrou věc a pomáhají lidem, kteří z různých důvodů, jako je například věk nebo zdravotní stav, nemohli pracovat sami.

Vězňové se při práci bavili o svých rodinách, o své minulosti, ale také o svých plánech do budoucna. Naším úkolem byl dozor nad nimi, což zahrnovalo pravidelné kontroly, abychom předešli nedovolenému styku nebo předáváním nepovolených věcí. Po příjezdu do věznice samozřejmě vězněné

Těžká dřina

Na místě jsme měli na starosti deset až dvacet vězněných osob ve středním a vysokém stupni zabezpečení. Byly z různých věznic, například z Pardubic, Bělušic, Valdic, ale i z Ostrova na druhém konci republiky. Nasazení byly do různých oblastí, například v chatové oblasti Stříbrné jezero v severní části Opavy, kde čistily chatky, rozebíraly poničené objekty a vynášely bahno. Další skupina pracovala třeba ve střední škole nebo nemocnici v Krnově. Většina z nich pracovala pilně a efektivně – bylo vidět, že doopravdy chtějí pomáhat. Naši odsouzení měli za úkol prová-

osoby absolvovaly prohlídku, aby se zjistilo, zda se přeci jen tyto nepovolené předměty nepokoušejí do věznic propašovat. Čas od času jsme i my přiložili ruku k dílu a s něčím pomohli, vždy ale tak, aby to nebylo na úkor dozoru nad vězňenými osobami.

Solidarita je nezbytná

Letošní povodně byly ale nejenom hroživou živelnou pohromou, která lidem ničila jejich domy a další majetek a která připravila o život i několik osob, ale také výjimečnou příležitostí k uvědomění si vzájemné sounáležitosti, solidarity a empatie. Ve chvílích jako jsou tyto, lidé zjišťují, že k sobě mají blíž, že nejsou na své strasti a starosti sami a že jsou v jejich blízkosti druzí schopní a ochotní jim pomoci. Místní obyvatelé

nás vždy vítali s otevřenou náručí a byli nadšeni z naší pomoci. Dostávali jsme od nich pochvaly za práci, a to často s emocemi, které jasně ukazovaly, jak moc jsme jim pomohli.

Naše práce měla, má a bude mít vždy skutečný význam. Všude, kam jsme dorazili, jsme byli doopravdy zapotřebí, ať už se jednalo o školní zařízení, chatové oblasti, náměstí, provozovny, nemocnice, domovy pro seniory a další místa. Pokud bych někdy v budoucnu byl postaven před podobný úkol, určitě bych se nerozmýšlel a znovu se nabídl k pomoci. V těžkých chvílích, je každá pomoc naprosto nezbytná. Solidarita je nutná, protože podobná situace může kdykoliv postihnout kohokoliv z nás.

PROJEKT 72 HODIN

Již čtvrtým rokem se Věznice Nové Sedlo – objekt Drahonice zapojuje do dobrovolnické akce 72 hodin, kterou pořádá Česká rada dětí a mládeže. Projekt je určen dětem i rodičům, mladým lidem, neziskovým organizacím, ale i neformálním skupinám a jednotlivcům, zkrátka všem, kteří podporují myšlenku dobrovolnictví a není jim cizí nezištně pomoci druhým nebo svému okolí.

Projekt je vždy termínově vymezen, letos se koná ve dnech 10. až 13. října. Idea projektu doposud vždy spočívala na vedení oddělení výkonu trestu, letos prvně si projekt vymyslely samy odsouzené. Protože se některé z nich opakovaně setkávaly v prostoru hradu Krakovec s klienty Domova Ráček z Rakovníka, volba byla jasná. Domov

Ráček se stará o mentálně a tělesně postiženou mládež a dospělé formou denního stacionáře a sociálně terapeutické dílny.

Odsouzené ženy si na pátek 11. října připravily pro klienty domova pohádku a celé odpoledne se odehrálo ve víru zpěvu a tance. Na tvářích klientů bylo patrné, že si plnými doušky užívají at-

mosféru odpoledne. Odsouzené ženy opět ukázaly, že nejsou lhostejné ke svému okolí a využijí příležitosti zapojit se do akcí, které jsou na hony vzdálené jejich konání před výkonem trestu odnětí svobody.

Každá taková akce je malým kamínkem do mozaiky pomoci odsouzeným k návratu do společnosti a uvědomění si, že vzorce chování mohou mít i jinou tvář... Klienti domova si naopak pro odsouzené připravili písničky s tanečním doprovodem. Oboustranně došlo k úžasnému propojení všech zúčastněných. Ředitelka Domova Ráček Iloana Hrušková i kastelán hradu Krakovec Jiří Sobek se shodli, že budou rádi, když se akce v budoucnu znovu uskuteční. K myšlence dalšího společného setkání se připojily i odsouzené ženy. A již dnes můžeme prozradit, že všichni věří ve společné setkání v předvánočním čase.

Na zámku v Lánech se sešla manželka prezidenta Eva Pavlová s bývalými příslušnicemi bezpečnostních sborů. Dvacet z nich bylo také bývalými příslušnicemi Vězeňské služby ČR.

Eva Pavlová, která sama je podplukovnice české armády v záloze, o ženách v bezpečnostních sborech říká: „Jsou to ženy s mnoha příběhy v náročné službě pro nás, pro naši zemi. Jejich odvahy, obětavost a schopnost zvládnout dvojí zátěž – náročnou službu i péči o rodinu – si zaslouží naši úctu a podporu. Neúnavné úsilí a nasazení těchto žen je inspirací pro druhé.“ Pavlová při setkání ocenila také nelehkou celoživotní práci přítomných žen příslušnic, jejich mimořádný přínos pro bezpečnostní sbory a vyzdvihla schopnost zvládat náročnou dvojroli žen. Na jedné straně příslušnic, na druhé straně partnerek a matek.

BÝVALÉ PŘÍSLUŠNICE SBORŮ V LÁNECH

VČELAŘENÍ VE VĚZENÍ

Vedení Vazební věznice Olomouc dlouhodobě podporuje aktivitu pro odsouzené - chov včel, která se stala již součástí rehabilitačního programu. Včelaření nabízí odsouzeným příležitost získat nové dovednosti.

I PO NĚM

Jedním z hlavních přínosů chovu včel pro vězněné osoby je rozvoj pracovních a sociálních dovedností. Včelaření vyžaduje trpělivost, pečlivost a schopnost týmové spolupráce. Vězni se učí jak správně zacházet s včelami, jak pečovat o úly a jak sklízet a zpracovávat med. Tyto dovednosti mohou být velmi užitečné nejen při práci ve včelařství, ale i v jiných oblastech pracovního života.

Dalším významným přínosem je terapeutický efekt práce se včelami. Kontakt s přírodou a péče o živé tvory mohou mít pozitivní vliv na psychický stav vězňů, snižují stres a pomáhají budovat pozitivní vztah k práci a odpovědnosti. Včelaření také nabízí smysluplnou činnost, která může napomoci zlepšit sebevědomí a sebeúctu vězněných osob.

V rámci včelařského kroužku se vězni učí celou řadu praktických a teoretických dovedností. Mezi ně patří:

Základy včelařství:

Vězni se seznámí s biologii včel, fungováním včelího společenstva a významem včel pro ekosystém.

Péče o úly:

Naučí se, jak správně zakládat a udržovat včelí úly, jak chránit včely před nemocemi a škůdci a jak zajistit vhodné podmínky pro jejich rozvoj.

Sklizeň a zpracování medu:

Vězni získají praktické zkušenosti s technikami sklizně medu, jeho zpracováním a skladováním. Tato část zahrnuje i základy hygieny a bezpečnosti práce při zpracování potravin.

Výroba včelích produktů:

Ty mohou následně předat svým blízkým během návštěv.

Dovednosti získané ve včelařském kroužku mohou vězňům pomoci při jejich reintegraci do společnosti, zkušenosti s péčí o včely a výrobou včelích produktů mohou být atraktivní pro

zaměstnavatele v oblasti zemědělství, potravinářství nebo maloobchodu.

Včelařské dovednosti mohou také inspirovat některé vězně k založení vlastního malého podnikání, což může být důležitým krokem k získání nezá-

vislosti a stabilního života. Podpora malých včelařských podniků je navíc prospěšná pro celou společnost, protože včely hrají klíčovou roli v opylování rostlin a udržování biodiverzity.

V RÝNOVICÍCH ABSOLVOVALI OBRÁBĚČI KOVŮ

Závěrečné zkoušky ve výučním oboru obráběč kovů v letošním školním roce úspěšně vykonalo 19 učňů z řad odsouzených. Ke zkouškám se dostavil i jeden bývalý žák, který byl již propuštěn. I on úspěšně zkoušku vykonal a získal tak výuční list, který je platný ve všech zemích Evropské unie.

Závěrečné zkoušky podle jednotného zadání pro všechny učiliště, skládají žáci ze tří částí: písemné, praktické a ústní. Písemné zkoušky se konaly na začátku června elektronickou formou. Program v počítači vygeneroval z banky úkolů individuální test pro každého žáka. Písemná zkouška, která trvala 240 minut, se skládala z technické dokumentace, určování nástrojů, materiálů, lícování, výpočtů rezných podmínek, kuželovitosti, ozubených kol, technologického postupu a závěrečného testu s 25 otázkami. V dalších dnech žáci v dílnách odborného výcviku absolvovali praktickou zkoušku - zhotovení výrobku dle výkresové dokumentace. Závěrečné ústní zkoušky před odbornou komisí odsouzení skládali na samotný závěr. Zkouškové období pak uzavřelo slavnostní předání výučních listů. Získaný výuční list zvyšuje odsouzeným šanci získat po výkonu trestu kvalifikované zaměstnání.

Po vykonání závěrečné zkoušky se mohou žáci hlásit do dalších odborných kurzů, jako např. Kurz CNC obrábění, ve kterém se odsouzení učí základům modelování, programování a obsluhy CNC frézky.

ODSOUZENÍ ZE STRÁŽE PŘEVZALI VÝUČNÍ LISTY

V úterý 18. června byly ve Věznici Stráž pod Ralskem slavnostně předávány výuční listy odsouzeným, kteří úspěšně ukončili studium tříletého učebního oboru obráběč kovů. Úplně poprvé v historii Vězeňské služby ČR se tak stalo i za přítomnosti jejich rodin a rodinných příslušníků.

Učební obor obráběč kovů vystudovali odsouzení v průběhu výkonu trestu ve Školském vzdělávacím středisku Stráž pod Ralskem, které je součástí Středního odborného učiliště Vězeňské služby ČR. Jedenáct absolventů z řad odsouzených obdrželo v úterý při slavnostním ceremoniálu svůj výuční list a závěrečné vysvědčení.

Slavnostního předání se zúčastnil ředitel středního odborného učiliště VS ČR Josef Polcer a náměstek hejtmana libereckého kraje Jan Sviták, kteří spolu s vedoucí Školského vzdělávacího střediska Bohumilou Novou absolventům výuční listy předali. Úspěšným studentům poblahopřál ve svém proslovu také 1. zástupce ředitele Věznice Stráž pod Ralskem Matěj Nový.

Celá akce se konala za přítomnosti médií. Získané výuční listy a znalosti by měly odsouzeným usnadnit jejich návrat na svobodu, pomoci jim získat zaměstnání a tím se i lépe začlenit do společnosti.

mak

ODSOUZENÍ POMÁHALI S ARCHEOLOGICKÝMI VYKOPÁVKAMI

Odsouzení muži ze specializovaného oddělení Věznice Všehrdy se v srpnu podíleli na archeologických vykopávkách v obci Všehrdy. Pod vedením odborníka archeologa prováděli práce v rámci záchranného archeologického výzkumu. Na vykopávkách pracovali v režimu extramurálních aktivit, bez nároku na finanční odměnu.

Obec Všehrdy zahájila práce na inženýrských sítích u nových stavebních parcel. Sotva dělníci a stroje odkryli první vrstvy zeminy, museli práci přerušit. Tmavá místa naznačovala, že by se pod povrchem mohly nacházet pozůstatky činnosti našich dávných předků. Přivolaný archeolog domněnku potvrdil a začal tak záchranný archeologický výzkum. Zapojili se do něj i vězni ze Všehrd, kteří po zaučení opatrně hloubili jámy. V nich nacházeli různě velké úlomky pravěkých nádob, zbytky kostí i pozůstatky hospodářských zařízení, včetně pece. Odsouzení je pečlivě očišťovali a třídili. Do terénu chodili rádi a s nadšením ukazovali, co se jim podařilo vylovit. Byla to pro ně nová, pozitivní zkušenost. Někteří z nich se vyjádřili, že by si dokázali představit vykonávat podobné práce

i po propuštění z vězení.

Dle vyjádření archeologa, který výzkum vedl, se jedná o artefakty staré až tři tisíce let spadající do období la-

ténské kultury. Toto archeologické období se rozvíjelo během mladší doby železné. Kultura je pojmenována podle naleziště La Tène ve Švýcarsku.

„Náročná práce, která má smysl.“

Petr Vavroš

z Vazební věznice Ostrava po 40 letech ve vězeňství říká:

Bude-li jeden napravený vězeň ze sta, budu šťastný

Co vás přivedlo k práci ve vězeňství?

Bydlel jsem v podnájmu a sháněl jsem lepší bydlení. V městském stavebním podniku jsem na začátku osmdesátých let vydělával 1400 korun a tady jsem měl nástupní plat 2418 korun, což byl opravdu výrazný rozdíl. Tehdy se přijímali tak dva lidé za rok, v současnosti je to téměř kolem padesáti nových lidí za rok. Určitě to nebylo tak, že bych prahnul po tom být v uniformě, v té době jsem toho o Sboru nápravné výchovy moc nevěděl a ani jsem netušil, že v centru města je nějaká věznice.

Jak jste se za těch čtyřicet let profesionálně vyvíjel, která místa jste zastával?

Nejprve jsem absolvoval čtyřletou střední odbornou školu v Brně, obor vychovatelství. V tu chvíli jsem si říkal, že to jsou mé hranice. Pak jsem ale zjistil, že mě to vlastně baví. Absolvoval jsem dále obor sociální pedagogika na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity v bakalářském studijním programu, v letech 2001–2004 jsem studoval na Technické univerzitě v Liberci řízení lidských zdrojů a následně jsem na Filozofické fakultě Ostravské univerzity vystudoval psychologii práce. Začínal jsem jako strážný ve strážní směně, sloužil jsem na eskortě, pak jsem pracoval na správním oddělení, kde jsem působil jako referent trestů na příjmu, počítal jsem tresty apod. Dále jsem sloužil jako starší referent, dnes je to vrchní dozorce a také na pozici dnešního inspektora dozorcí služby. Devadesátá léta byla taková hektická. V té době nově vzniklo místo zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro dozorcí službu a nabídku na toto místo jsem přijal. V roce 2010 jsem požádal o propuštění ze služebního poměru a přešel do

civilu. Čtrnáctým rokem jsem na pozici speciálního pedagoga na úseku výkonu vazby a tato práce mne také plně naplňuje a baví.

Ve vazební věznici plníte i roli vyjednavče...

Po ukončení služebního poměru a přechodu na pozici speciálního pedagoga mě oslovil tehdejší ředitel Roman Záhorský, zda bych se vzhledem ke svým zkušenostem nechtěl této problematice věnovat. Tehdy to byli ještě oficiálně vyjednavči, dnes se jedná o tzv. krizovou komunikaci. Jeli jsme tedy do Valdic na týdenní kurz vyjednávání, který připravila pražská URNA. Zažil jsem pak pár opravdu dramatických situací, při kterých jsem vyjednával naostro, například když se zabarikádoval nějaký vězeň v cele a podobně. Vyjednávání je ale až to poslední, spouště problémů se dá předejít a bohužel si mnohdy některé problémy vyrobíme sami svým ne-

profesionálním přístupem, nevhodnou komunikací, nebo špatným vyhodnocením nějaké situace při zacházení s vězněnými osobami.

Jak se služba v průběhu let změnila?

To téměř nelze srovnávat. Byla úplně jiná doba, jiné podmínky jak ve společnosti, tak ve věznici. Byl to organizovaný vojenský sbor, ve kterém tehdy nepracoval žádný civilní zaměstnanec, všichni zaměstnanci byli v uniformě. Pokud se týká personální situace, byla nepoměrně stabilnější než je tomu dnes. Za rok přišli a odešli asi dva nebo tři lidé a to bylo vše. Také zacházení s vězněnými osobami bylo tehdy úplně jiné. Vše bylo vojensky organizováno, vězni nechodili v civilním oděvu ve výkonu vazby ani ve výkonu trestu. Vazebně stíhaní byli na cele 24 hodin denně kromě vycházek či návštěvy lékaře a ani nedostávali tolik balíků. Vězni byli mnohem více pouze na celách. Tam, kde dnes jsou umístěni dva vězni

byli dříve čtyři, kde jsou dnes tři, bývalo jich šest. Bylo to náročné pro personál i pro samotné vězně. Byla také jiná trestní politika, zavíralo se i za banální trestné činy jako byly například drobné krádeže, pracovní absence, příživnictví a další drobné přečiny, a byla také specializovaná oddělení pro politické vězně, kam se řadový příslušník ani nedostal. Každopádně zacházení s vězněnými osobami a trestní politika se v průběhu času mění a to je dobře nejen pro vězně, ale i pro personál. Zlepšují se jak podmínky uvěznění pro vězně, ale také služební a pracovní podmínky pro zaměstnance věznic.

Co se ale bohužel mění jen pozvolna je náhled společnosti na věznic jako takové. Věznice a vězeňská služba jsou v očích společnosti vnímány spí-

še na spodní latce žebříčku pomyslné oblíbenosti, byť se prezentujeme na veřejnosti pozitivně, realizuje se spousta akcí pomoci, prohlubuje se styk s veřejnoprávními i neziskovými organizacemi a obecně s veřejností. Bohužel jsme i dnes stále vnímáni jako represivní složka státu, vězňitelé, ale tak tomu bylo i v průřezu celé historie vězeňství.

Co jsou dnes největší problémy českého vězeňství?

Největší problém dnešního vězeňství vidím v obrovské obměně personálu. Někteří noví zaměstnanci mají práci ve VS ČR jen jako přechodnou stanicí, odslouží si svoje a více ho nezajímá, a někteří to berou i trošku laxe a neuvědomují si možná rizika spojená s prací

ve věznicích. Určitá míra fluktuace může souviset i s prestiží tohoto zaměstnání, která bohužel není ve společnosti vnímána tak, jak by si zasloužila.

Hodně se ale změnilo složení vězněných osob. Výrazně se zvýšilo procento násilné trestné činnosti, drogových deliktů, psychicky narušených osob a sexuálních deliktů. Obecně se náročnost a požadavky služby ve věznicích zvyšují a samotná služba je velmi náročná. Proto by z mého pohledu, s ohledem na stupňující se nároky práce s vězni, měl být systém platů a benefitů zaměstnanců nastaven jiným způsobem. Aby lidé vydrželi pracovat v náročných podmínkách vězeňského prostředí dlouhodoběji, musí být opravdu motivováni pro toto náročné zaměstnání, osobnostně velmi odolní a současně musí dodržovat duševní hygienu ve svém volném čase.

Jaká je vaše pracovní a životní motivace?

Já jsem motivován pořád. Snažím se na sobě pracovat, hodně čtu, zajímám se o věci, sportuji. Ale člověk si opravdu musí umět položit včas otázku, kdy je čas na změnu. I když to není třeba posun výš, každý přeci nemusí pořád jen stoupat. Já se držím hesla, že někdy méně je více. Za těch 14 let ve funkci vychovatele mám mnohem více času, než jsem měl jako vedoucí. Nejlepší chvíle byla, když jsem odevzdal služební telefon. Sjezdil jsem za tu dobu půl světa, pořád někde cestuji, plním si takové své drobné sny, které bych si dříve nemohl dovolit. Není to jen otázka ekonomická, ale hlavně je to otázka časová, prostě si svůj čas můžu plánovat. S vězni, zejména s těmi mladistvými, trávím v průměru šest hodin denně, musím jim plánovat program, motivovat je. A oni k vám musí svým způsobem vzhlízet. Vězeň se na mě musí těšit. Oni sice dělají špatné věci, fetují, přepadávají babičky, ale i tak si k nim snažím najít cestu. Všichni si rádi popovídají. Když pak slyšíte ty osudy, co se s nimi v rodinách dělo, tak se jim mnohdy ani nedivím... já je ale nelituji, snažím se jim ukázat cestu, že to jde i jinak. U těch mladistvých je vždy chyba v rodině, chyba ve výchově. Když vás někdo odloží do dětského domova nebo skončíte ve výchovném ústavu, začne vás toto prostředí dále utvářet. Stalo se mi, že mi jeden mladistvý řekl: „A neadoptoval byste mě, pane Vavroši?“ Proto se držím hesla „Jeden napravený vězeň ze sta a já budu šťastný.“

Miroslav Potočňák

Sociální pracovník Věznice Plzeň.

Tak jsem to dal! Jsem Spartathlon 2024 finisher

Miroslav Potočňák, sociální pracovník plzeňské věznice, zvládl v čase 35:10:04 uběhnout letošní legendární závod z Atén do Sparty v délce 246 km. A i když se běhání, spíše tedy „ultraběhání“, věnuje léta a zkušenosti sdílí např. prostřednictvím blogu *Moje běhání* (blog maratonce ze Záluží), dovětek k závodu: „Ale chlapi, je to kurvatěžké,“ hovoří za vše. O závodu, ale i tom, co je pro něj další běžeckou výzvou bychom si tak mohli povídat ještě hodně dlouho.

V roce 2017 jste nastoupil k Vězeňské službě ČR a začal pracovat nejdříve jako vychovatel a potom jako sociální pracovník ve Věznici Plzeň. Odkud vás vítr zavál právě do vězeňství?

Pocházím z Prešova, vystudoval jsem Vysokou vojenskou leteckou školu SNP v Košicích a poté sloužil jako pilot vrtulníku. Už po nástupu do školy jsem počítal s tím, že na Slovensku, kde vojenské vrtulníky nebyly dislokované, nezůstanu. V roce 1989 jsem nastoupil v Plzni na Borech a ještě celých pět let létal na Mi-17, pak jsem pracoval dalších patnáct let jako řidič letového provozu na různých stanovištích a pozicích. Když oblastní řízení letového provozu přecházelo v roce 2015 pod civilní správu, řídil jsem útvar o 80 lidech, který se měl rušit. Přišla tak vhodná příležitost po 25 letech služby u armády skončit. Chvilí jsem se rozhlížel, absolvoval několik výběrových řízení a pak nastoupil do plzeňské věznice.

Fyzická způsobilost a působení v armádě jde ruku v ruce. Běh je poměrně rozšířený sport, ultraběžci, to už je ale přeci jen jiná liga...

Začal jsem běhat v roce 2011. Důvod byl prostý: prostě jsem ztloustnul. Předtím jsem jezdil na horském kole, ale to není tak efektivní. Tak jsem začal běhat, třikrát týdně po devíti kilometrech, po třech týdnech jsem si na desátém běhu dal dvojnásobek. Poprvé v životě jsem tak uběhl 18 km a zjistil, že bych mohl zvládnout půlmaraton.

Běh mě začal kupodivu bavit, i když jsem ho předtím na škole nesnášel. Když jsem pak někde na stromě viděl letáček na Barokmaraton Plasy – rodinný běh bez rekordů, přihlásil jsem se a od té doby je tento závod moje srdcovka. Po roce a půl, co jsem začal s během, jsem tam zaběhl i svůj první maraton. Ultra je jiná liga, ale ne nutně ta vyšší.

O běhání jako o každém sportu koluje řada polopravd a mýtů, např. že běhat může úplně každý...

Běh je hlavně spravedlivý. Zdravý člověk může začít běhat kdykoliv, když ho to bude bavit a vydrží běhat pětkrát týdně, výsledky se dostaví. Já jsem začal běhat ve svých 44 letech a nejlep-

ších výkonů jsem dosáhl v roce 2017, to mi bylo 50. Zrovna jsem nastoupil k vězeňské službě a jako čerstvý padesátník jsem byl skoro pořád na bedně. Svůj nejlepší maraton těsně pod tři hodiny jsem zaběhl v roce 2017 v pražské Stromovce poté, co jsem zrovna absolvoval základní odbornou přípravu ve Stráži pod Ralskem a stravoval jsem se tam v legendární Pampelišce. V roce 2022 jsem poprvé zkusil ultra. V Plzni se sice běhá mistrovství ČR na 100 km, ale nějak mi to kvůli covidu a zranění pořád nevycházelo, tak jsem to v tom roce přeskočil a šel jsem rovnou na 24hodinovku do Konstantinových lázní. To byla kráska! Ten závod se mi moc povedl a hned napoprvé jsem zde splnil limit na Spartathlon.

Závod Spartathlon je něco jako Ferrari mezi ultrazávody. Už jen nominovat se tam není jednoduché...

Závod má limit 399 běžců, ale zájem je daleko větší. Dva roky jsem usilovně plnil B-limity, sbíral zkušenosti ze závodů doma i v cizině a připravoval se na ten nejtěžší. Absolvoval jsem i dva závody přímo v Řecku, jeden měl 142 km, druhý byl v délce 215 km. Kdo splní A-limit, jde rovnou, z B-limitů se losuje a kdo má smůlu, zkouší to za rok. Já jsem uspěl v losování až napodruhé. Na startu byli zástupci z 55 zemí z celého světa. Je to prestižní závod a chce tam být každý. Poslední měsíce jsem měl v hlavě jen Spartathlon.

Jak jste uvedl k závodu: „Zaručená strategie, jak za 36 hodin doběhnout do Sparty neexistuje. Do Korintu to musí ale frčet a nic se nesmí pokazit.“

Z Atén jsme vyběhali za rozbřesku, cíl byl ve Spartě u sochy krále Leonida. Po cestě bylo celkem 74 občerstvovacích stanic čili checkpointů, zhruba každé tři až čtyři kilometry. Já měl navíc svůj support team, který mi na 15 stanicích mohl poskytnout pomoc, taky tu morální. Každý checkpoint se v určitou hodinu zavírá a kdo doběhne po limitu, nesmí už dál. Prvních 80 km se muselo běžet docela rychle, pak mohlo být tempo mírnější. Všude jsem se snažil pít, doplňovat vodu sebou, jíst, balit si led do šátku kolem krku i do kšiltovky. V tom horku jsem nemohl jíst a několikrát jsem zvracel, stejně jako mnozí kolem mě, hodně běžců zas mělo průjem. Rozdělení na horňáky a dolňáky se nabízelo. Ne každá část trasy byla krásná. Vnímál jsem, jak jsou vycházejícím sluncem zbarvené kopce, běžel jsem přes olivové háje i vinice, ale při běhu kolem tříproudé dálnice s hustou dopravou jsem se snažil raději okolí nevnímat. V noci, když jsme stoupali do obrovského kopce, se hvězdy nad hlavou zdály hrozně blízko. Cesta dolů však byla horší, kameny pod nohama tekly jako řeka a já raději střídal běh s bezpečnou chůzí. Lidé na trati i na občerstvovačkách byli milí, smáli se na tebe a povzbuzovali. Logicky jsem si prošel i krizí. Na 210 km jsem nechtěl slyšet: „Už jenom 35 km!“, protože to byla v tom okamžiku nekonečná dálka.

V cíli jste zažil obrovskou zaslouženou euforii...

Na posledním kilometru to začalo. Lidé tleskali z balkónů, auta troubila, hlavní třída ve Spartě doslova burácela a já jsem se cítil jako na olympiádě. Moje žena mi podala českou vlajku a se svým týmem jsem doběhl až do cíle.

Následoval ceremoniál s pitím vody, vavřínovým věncem a líbáním nohy krále Leonida. Doslova jsem si to užíval a asi jako každý jsem si v cíli řekl: „Už nikdy.“ Ale tento závod má jakýsi genius loci. Byl to silný životní zážitek ve společnosti stejně naladěných lidí a začínám chápat ty, kteří se na start Spartathlonu vrací.

Co bude po Spartathlonu? Existuje vůbec ještě jiná běžecká mekka?

Dlouho jsem se na tento závod připravoval, teď je za mnou a já jsem tak trochu jak dítě, kterému vzali hračku. Rozhodně se ale nebojím, že by už nic nebylo. Pár dalších hezkých závodů je třeba v Itálii, v Anglii nebo v Dánsku, asi se také vrátím na trať 24hodinov-

ky. V hlavě se mi rýsuje i možnost běžet Spartathlon ještě jednou, protože tak znovu můžu překonat sám sebe.

Spartathlon je popisován jako jeden z nejnáročnějších závodů a je důkazem lidské vytrvalosti a duševní síly. Běžci kromě trasy v délce 246 km nastoupají také cca 3000 výškových metrů. Zhruba jen polovina běžců, kteří opustí Atény a vydají se směrem ke Spartě, se dočká doteku krále Leonida v cíli. Závod se běhá od roku 1983 vždy koncem měsíce září. Letos se na start postavilo celkem 344 závodníků, 150 z nich závod nedokončilo. Z 15 Čechů na startu letošního ročníku závod dokončilo osm. Mirek Potočník závod úspěšně dokončil ve svých 57 letech jako nejstarší z Čechů v historii závodu.

VAZEBNÍ VĚZNICE OLMOUC VAŘILA DOBROČINNOU POLÉVKU

Charitativní akce Den lidí bez domova se koná každý rok 10. října a pořádá jej spolek Dobré místo pro život, což je místní organizace dobrovolníků, kteří svůj volný čas věnují sociálně znevýhodněným skupinám v Olomouci. Den lidí bez domova se na olomouckém Horním náměstí letos konal již podesáté a Vazební věznice Olomouc do tohoto ročníku vstoupila aktivně. Kromě již zavedených partnerských restaurací polévku tentokrát připravila i vazební věznice.

Polévka se podávala v keramické misce vyrobené slabozrakými klienty sociální firmy Ergones. Celý výtěžek z prodeje polévek připadl kontu potravinové banky Charity Olomouc, konkrétně na projekt Kup oběd, díky kterému je chudším klientům charitních domovů hrazena strava.

A jak tato dobročinná událost vypadá v praxi? Přijdete ke stánku Charity Olomouc, zaplatíte 100 korun a dostanete keramickou misku, stravenku, lžíci, ubrousek a chléb. Se stravenkou se pak odeberete k vybranému stánku, kde výměnou za stravenku dostanete velkou porci polévky. Stánky jsou označeny názvem a logem organizace či firmy a druhem polévky, kterou zde pro návštěvníky připravili. V letošním jubilejním desátém ročníku byla v nabídce krémová česnečka s krutóny, valašská kyselica s klobásou, bramboračka s uzeninou, kulajda, uzená polévka z kolena se zeleninou, bramborem a kroupami, gulášová,

dýňová a konečně čočková s párkem, kterou připravili odsouzení z Vazební věznice Olomouc. U stánku vazební věznice vydával polévku odsouzený,

který ve věznici pracuje jako kuchař. Společnost mu zde dělal ještě ředitel místního sportovního centra Miroslav Dvořák a herečka Jana Posníková. Tento rok se návštěvníci dobročinné akce mohli setkat i s herci z Moravského divadla, fotbalisty Sigmy Olomouc, kordistou, badmintonistkou, spisovatelkou a olomouckým biskupem Antonínem Baslerem, který akci na úvod poželhal. Akce se konala od 11 do 14 hodin. Polévka, která se na akci neprodala, byla pracovníky Charity Olomouc rozdána v noclehárně střediska Samaritán pro lidi bez domova.

V rámci letošního 10. ročníku se prodalo všech více než přes 600 vyrobených misek a celkem se vybralo 65 847 Kč. Organizace dovezly 260 l polévek, odsouzení z vazební věznice navařili čočkové polévky s párkem 40 l a její financování bylo hrazeno Provozovnou střediska hospodářské činnosti Vazební věznice Olomouc v rámci prezentace zaměstnávání vězněných osob z hospodářské činnosti.

VALDICKÉ STĚHOVÁNÍ

V dějinách valdické věznice se stěhování téměř dvou stovek odsouzených odehrálo dvakrát. I když se samozřejmě doba i okolnosti mění, každé přemístění vysokého počtu vězňů s sebou nese vysokou zátěž pro zaměstnance, ale i samotné odsouzené.

V době svého vzniku v roce 1857 byla mužská trestnice v Kartouzích u Jičína určena pro 459 vězňů, avšak od prvních let jejího provozu byla její kapacita značně překračována. Těsně po vzniku Československé republiky se počet ustálil na třech stech. Válečný konflikt však přinesl přeplněnost, v celách se tehdy odstraňovaly stoly a přidávaly postele, vězni byli ubytováni společně ve větších ubikacích po třech až deseti a jen menší část obývala budovu samovazby.

V meziválečném období se stavy dozorců strážce pohybovaly mezi 80-98, služba nebyla snadná a finanční ohodnocení neodpovídalo náročnosti práce. Deník psaný valdickými vězeňskými inspektory v letech 1934-1948 upozorňuje na nedostatečný počet dozorců a z toho plynoucí slabé zajištění dílen a skladů. Již v této době byli dozorcí připravováni v tříměsíčním kurzu zakončeném komisionální zkouškou.

Na sklonku roku 1938 Ústav pro mladistvé provinilce a choré vězně ve Valdích u Jičína zažil během dvou měsíců velké stěhování, a to 170 vězňů s nejdelšími tresty do Plzně a 208 mužů do trestnice na Pankráci a naopak do ústavu byla přivezena stovka mladistvých a dalších 127 chorých vězňů.

Na počátku nacistické okupace se počet chovanců a trestanců pohyboval mezi dvěma a třemi stovkami, od července 1941 k nim přibýli vyšetřovanci gestapa, kteří byli umístěni v budově samovazby (dnešní objekt se zesíleným stavebně technickým zabezpečením). Po roce 1948 zůstali v bývalé kartouze nemocní vězni a rovněž ti, kteří byli odsouzeni v rámci retribučního soudnictví. Dva roky poté byli do Trestního ústavu ve Valdích umístěni rovněž nepolepšitelní vězni s tresty delšími než pět let, kteří zastávali různé práce.

V roce 1971 byl průměrný stav 1512 osob, na konci desetiletí však více než 2300. Tento trend vyvrcholil v roce 1987, během kterého se ve

věznici nacházelo více než 2700 mužů. Dá se říci, že tento počet byl v historii Kartouz rekordní.

Porevoluční amnestie vylidnila Nápravně výchovný ústav až k počtu 470 vězněných osob k 1. lednu 1991, který zhruba po dobu následujících čtyř let vystoupal k tisícovce. Po roce 2010 se již počet odsouzených pohyboval okolo tisícovky.

Zpět do současnosti

Situace, která začala v roce 2022, nemá v dějinách věznice obdoby, i když nedostatek příslušníků je v historických pramenech již zmiňován. Historie dokladuje, že celý objekt procházel několika renovacemi, jejichž cílem však bylo zvěřování a rekonstrukce nejen ubytovacích kapacit, ale i prostor pro pracovní zařazení odsouzených. Standardně Věznice Valdice disponuje pěti budovami určenými pro výkon trestu odnětí svobody. Nikdo ze zaměstnanců si asi neuměl představit, že by někdy mohlo dojít k zavření Ěčka, tedy budovy se zesíleným stavebnětechnickým zabezpečením. Jenže prázdniny roku 2022 ukázaly, že to možné je. Z důvodu nedostatku

příslušníků a odborných zaměstnanců výkonu trestu bylo nezbytné po dvaceti letech provozu pozastavit provoz této ubytovny a přemístit odsouzené do jiných věznic nebo v rámci Valdíc do jiných ubytoven.

Jenže tím to neskončilo. Téměř přesně o dva roky později, tedy letos v červenci bylo nezbytné přikročit k přemístění 172 nepracujících odsouzených, zařazených v typu ostraha – nejvyšší stupeň zabezpečení, z ubytovny A, která jako jediná ve věznici má částečný ložnicový systém. Ostatní z této ubytovny byli přemístěni do jiné ubytovny a prostor Ěčka byl zakonzervován.

V současnosti tedy ve věznici fungují pouze tři z pěti ubytoven. K tomuto kroku bylo vedení valdické věznice nuceno přistoupit kvůli katastrofální personální situaci, neboť z celkového počtu 248 příslušníků jich 51 chybí a dalších 60 během prázdnin podalo výpověď. Občanských zaměstnanců, především na oddělení výkonu trestu, chybí téměř dvacet.

I když se personální situace poněkud stabilizovala, někteří příslušníci své výpovědi stáhli, neutěšená personální situace pokračuje i nadále, a to bez výhledu na „lepší časy“.

VEDOUcí HISTORIK VS ČR DR. KÝR VYZNAMENÁN

Vedoucí Kabinetu dokumentace a historie Akademie VS ČR PhDr. Aleš Kýr převzal ve čtvrtek 29. září stříbrnou medaili předsedy Senátu Parlamentu ČR za účast na projektu tzv. Dovyprávěných příběhů, kterými byly osudy popravených a politických vězňů z let 1948-1965, jejichž ostatky nebyly vydány rodinám k pohřbení. Jde o výsledky výzkumu z let 2017-2021, který Kabinet dokumentace a historie Akademie VS ČR realizoval ve spolupráci s Národním archivem. Tím nejvýznamnějším objevem bylo pankrácké pohřebiště, kde byly zpopelněné ostatky politických vězňů nalezeny. Jsou to ostatky popravených a politických vězňů, jejichž urny nebyly vydány jejich rodinám k pohřbení, ale zničeny. Stalo se tak podle rozkazu ministra vnitra č. 36/1960, který stanovil, že nevydaná urna má být uložena jeden rok a po uplynutí této doby zničena.

V roce 1961 byla většina uložených urn zničena vysypáním popela a jeho

smísením s hlínou na bývalém pankráckém popravišti. Na základě badatelské činnosti Kabinetu dokumentace a historie Vězeňské služby ČR ve spolupráci s Národním archivem, Ústavem pro studium totalitních režimů a Vojenským historickým ústavem byla dohledána jména popravených a zemřelých politických vězňů, jejichž urny byly zničeny.

red

A ZNOVU TEKLA KREV

Již popáté se letos v říjnu konalo každoroční společné darování krve pořádané Vězeňskou službou ČR. Po startu 2. října v nemocnicích v Lounech a Liberci pro vězňice Bělušice, Stráž pod Ralskem a pro Akademii vězeňské služby, darovali krev o den později příslušníci a zaměstnanci generálního ředitelství sboru, ze středního odborného učiliště, z věznic a vazebních věznic Praha Pankrác, Praha Ruzyně, Jiřice, Vinařice, Oráčov a z ministerstva spravedlnosti. Celkem se akce zúčastnilo několik stovek dárců.

Po celý říjen se darování krve konalo ve dvou desítkách nemocnic a zdravotnických zařízeních po celé České republice.

Nejúspěšnější co do počtu našich dárců byl hned první ročník akce, který se uskutečnil v roce 2020. Tehdy většinu dárců tvořili prvodárci, kteří dnes již chodí krev darovat pravidelně. Každým rokem ale do odběrových míst přicházejí noví dárci, což nemocnice a odběrová centra velmi kladně oceňují. Hlavním záměrem tohoto projektu je plošně pomoci s aktuálním nedostatkem krevních zásob v České republice.

Krev stále hraje v současné medicíně nezastupitelnou a stále rostoucí a důležitou roli a nelze ji uměle vyrobit. Nejvíce jí nemocnice spotřebují při léčbě těžkých úrazů, v rámci řady operací či při léčbě otrav. Celoživotně jsou na ni odkázáni například lidé léčení s umělou ledvinou, nebo pacienti se zhoubnými nemocemi krve. Také léky vyrobené z krve jsou nezbytné pro nemocné s poruchami srážlivosti (např. hemofilici), krev od dárců je potřebná také pro léčbu poruch obranyschopnosti nebo léčbu popálenin. S rozvojem dalších léčebných metod stále roste i spotřeba krve získávané od dárců.

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA NA ALL AMERICANFEST 2024

Na přelomu srpna a září se Vězeňská služba ČR vůbec poprvé představila na jedinečné akci All American Fest 2024 / Prague Harley Days / Smoke & Fire Food Fest / FMX Gladiator Games / Route 66. Na přípravě a realizaci dynamických a statických ukázek se podílely vězňové z Prahy Pankráce, Prahy Ruzyně, Příbrami a z Vlnařic. Během sobotního dne navštívil expozici Vězeňské služby ČR prezident republiky Petr Pavel, který ocenil nasazení příslušníků a zaměstnanců vězeňské služby a vyzkoušel si elektronickou střelnici.

Každý, kdo šel v parném víkendu okolo, si rád poseděl v chládku simulované vězeňské cely nebo vyzkoušel eskortní autobus a prozkoumal vozový park včetně vězeňské sanitky. Odvážlivci si mohli obléknout uniformu příslušníků či oděvy vězňů.

Kromě toho se během celé akce konaly besedy a rozhovory, jejichž spojovacími tématy byl výkon služby příslušníků vězeňské služby i práce různých civilních profesí ve Vězeňské službě ČR. Expozice nepovolených předmětů zabavených u vězňů nebo donucovacích prostředků, které příslušníci vězeňské služby používají v případech kladeného odporu zase napověděly mnohé z vězeňské praxe. Poslední den se uskutečnila také dynamická ukáзка přepadení eskorty nebezpečných osob. Právě tato nedělní ukáзка příslušníků ENO byla ten den jediná svého druhu a vzbudila nebývale velký a kladný ohlas.

Český červený kříž uvádí, že v průměru dostane každý občan za svůj život 4x krevní transfúzi a 12x preparát vyrobený z krve. Přitom v České republice v posledních letech nestačí počet nových dárců krve vyrovnat jejich úbytek daný věkem či nemocemi – např. v roce 2018 ubylo 15 tisíc dárců. Aby bylo „dost krve pro nemocné“, je třeba každoročně získat až 33 000 nových dárců krve.

OZNAČOVÁNÍ VĚZEŇSKÝCH ODĚVŮ

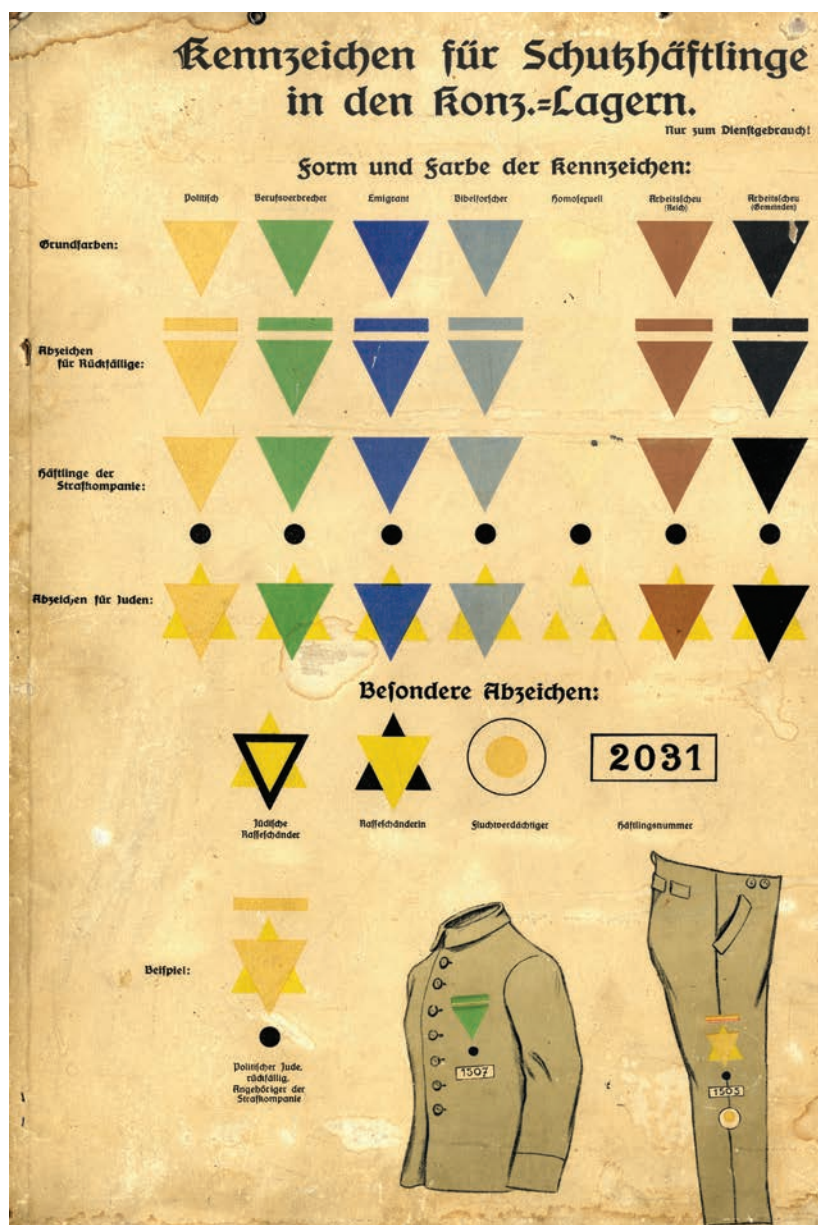
Před časem jsme čtenářům představili, jak se označují stejnojmenné příslušníky jednoho z bezpečnostních ozbrojených sborů republiky, Vězeňské služby ČR – ať již běžné, služební, společenské, nebo speciální. Podobnou sondu jsme se pokusili učinit i za hranicemi republiky, a to nejen v nejrůznějších státech Evropy, ale mnohem dále, třeba v Austrálii nebo i v USA a Kanadě. Ovšem tentokrát se zaměříme na opačnou stranu. Upozorníme čtenáře, samozřejmě ve zkratce, jak se označování oděvů vězňů provádělo v historicky nedávné době, zhruba od poloviny 30. let minulého století do konce války, a to v krutých a nelidských podmínkách vězeňských zařízení tehdejší nacistického Německa...

Označování oděvů vězňů v koncentračních táborech

Jedním z dochovaných dokladů v pravém smyslu slova šílené a nelidské důkladnosti nacistické ideologie je i dochovaný dokument s názvem *Kennzeichen für Schutzhäftlinge in den Konz.-Lagern* (označovací symboly pro vězně koncentračních táborů). Jednalo se o systém a přehled označení používaný k rychlému a operativnímu rozlišování vězněných osob z koncentračních táborů. Podle slovního označení byl tento materiál určen pouze pro služební účely. Byl využíván celou řadu let vězeňským personálem nejrůznějších typů táborů, konkrétně od poloviny let třicátých až do ukončení světové války. Originál dokumentu se od roku 1947 nachází v depozitu Vojenského historického ústavu Praha.

Několik historických podrobností

Při zkoumání realizace nacisty dlouhodobě praktikovaného označování oděvů vězňů z koncentračních táborů je nutno jednoznačně konstatovat, že

celý systém označování byl v podstatě velmi jednoduchý, ale propracovaný do nejmenších detailů. Jeho používání bylo prokázáno ve všech těchto zařízeních. Žel, lze jen konstatovat, že se v praxi osvědčil. Komplex označení nebyl nijak složitý a jeho zvládnutí nebylo pro personál nijak náročné. Jeho důkladné a přísně dodržované použí-

vání významně pomáhalo personálu v rychlé orientaci. To byl i jeden z důvodů, že organizačně a zejména s nesmírnou dávkou nelidské tvrdosti byly zvládnuty problémy během internace do té doby nepředstavitelného množství lidí.

Každému, kdo se dostal do některého z říšských koncentráků, bylo přidě-

leno speciální látkové označení, nášivka v barevném provedení, tak jak určoval předpis. Oděv každého vězně byl označen na kabátu, na levé straně hrudi, rozměrným a výrazně provedeným trojúhelníkem rozdílné barvy. Základní barva umožňovala dozorcům snadno rozlišit důvod rozhodující o odeslání osoby do tzv. ochranné vazby. Označení se na vězeňskou blůzu našívalo. Zmíněný dokument v tištěné podobě byl až dokonce války platným předpisem a byl personálu trvale k dispozici. O jeho dodržování se nediskutovalo, ať se jednalo o kterýkoliv tábor.

Dokument přinášející kompletní seznam jednotlivých typů označení se dochoval zpracovaný v tištěném barevném přehledu. Dostal se tak i do rukou příslušným orgánům vojenských jednotek, které postupně jednotlivé lágry osvobozovaly. Díky pochopení Vojenského historického ústavu Praha se může čtenář na stránkách tohoto časopisu seznámit i s reprodukcí tohoto historického artefaktu. Alespoň v krátkosti, pro základní orientaci, uvádíme kategorizaci, podle které byli vězni na základě tohoto dokumentu rozlišováni:

Politici vězni byli označeni červeně.

Sabotéři nosili barvu zelenou.

Emigranti byli označeni tmavě modrou barvou.

Svědci Jehovovi měli trojúhelník v barvě světle modré.

Homosexuálové byli označeni barvou růžovou.

Ríšští občané „práce se štítíci“ měli na obleku označení nášivku v barvě hnědé.

Osoby „práce se štítíci“ z ostatních zemí měli přidělenou barvu černou.

Uvedený základní systém byl kombinován s dalšími doplňujícími znaky – např. stejnobarevné vodorovné pruhy nad základními trojúhelníky znamenaly druhou a další internaci. Černým puntíkem pod trojúhelníkem byli označeni vybraní vězni, určení např. k práci v kamenolomech. Další specializací označení byl např. červený trojúhelník. Jak již víme, byl určen pro politické vězně. Jejich označení bylo doplněno všíťm nebo jen vepsaným písmenem označujícím jejich národnost. Čeští politici vězni koncentračních táborů byli tedy navíc označeni vepsaným písmenem T (Tscheche = Čech).

Zvýšená pozornost byla věnována osobám především židovské národnosti, podléhající rasovým, tzv. Norimberským zákonům. Byly to žluté trojúhelníky – v předpise je uvedeno několik modifikací jejich použití. Pro

kategorii žid (Jude) bylo tedy možno vidět dva překrývající se žluté trojúhelníky. Ty svým tvarem vytvářely tzv. Davidovu hvězdu. Toto označení, jak již bylo zmíněno, mělo mnoho variant. Základem byl spodní rovno-ramenný trojúhelník, což bylo přímé označení židovské osoby, vrchní obrácený trojúhelník dále určoval, do jaké kategorie vězeň spadá: homosexuál, zločinec, politický vězeň. atd.

Výkon vazby a trestu od poloviny století

Zákonem z roku 1952 bylo rozhodnuto, že všichni příslušníci tehdejšího Sboru vězeňské stráže se stávají příslušníky Sboru národní bezpečnosti. Z oficiálních archivních dokladů vyplývá, že bylo upozorňováno na celospolečensky nepříznivý vývoj československého vězeňství, na počátku padesátých značně vzrostl počet uvězněných osob. Proto do organizačního schématu ministerstva národní bezpečnosti bylo vězeňství celostátně začleněno 18. 7. 1952 jako samostatný vězeňský sektor. Byla mu přidělena spisová značka SNZ (Sbor nápravných zařízení) a současně bylo vězeňství direktivně celorepubliko-

vě sjednoceno. Pro představu: ještě v průběhu roku 1952 bylo ve správě ministerstva spravedlnosti 226 trestních ústavů a věznic a k tomu ve správě ministerstva národní bezpečnosti 109 dalších vězeňských zařízení.

Do té doby existovaly značné organizační diference ve výkonu vězeňství nejen mezi českou a slovenskou částí republiky, ale také v tom, že byly prováděny v několika celostátních institucích, tedy jak v zařízeních ministerstva spravedlnosti, tak ministerstva národní obrany, tak i ministerstva vnitra. To byly důvody, které podmiňovaly sjednocení a organizační podřízení vězeňství nejprve ministerstvu národní bezpečnosti a později, po jeho zrušení, unitárnímu ministerstvu vnitra. Dalším opatřením bylo sjednocení celostátní evidence vězňů.

Ústřední evidence vězňů, ve které byli evidováni i vězni v zařízeních ministerstva národní bezpečnosti a ministerstva národní obrany byla zřízena až v roce 1951. Do té doby byla evidence vězňů vedena Kriminální ústřednou v Praze a obdobným úřadem v Bratislavě. Další vývoj československého vězeňství byl tedy od roku 1954 po mnoho let spojen s ministerstvem vnitra.

Nástup do autobusu, kruhová obrana autentické dobové foto

Léta padesátá a další...

Zajímavou a nelehkou kapitolou bylo zejména období počátku první poloviny let padesátých. Bezpečnostní situace si vynutila i zavedení určitých nepopulárních opatření. Ochranu některých vězeňských zařízení prováděli vybraní příslušníci útvaru Sboru národní bezpečnosti s označením 9600. V té době, na začátku let padesátých, se užívalo nové výrazné označení oděvů některých odsouzených. Část z nich měla na zádech kabátu přišit výrazný látkový kruh bílé barvy o průměru 20 cm. Označení oděvů, kabátů, bylo určeno zejména pro ty, kteří se neúspěšně pokusili o útěk. Po nedlouhé době se tato praxe opustila a byla nahrazena jiným technickým řešením. Ovšem výrazné vnější označení obleků některých kategorií tzv. nebezpečných vězňů, útěkářů apod. se používalo, i když v jiném tvaru, v podstatě až do konce osmdesátých let. Toto označování bylo založeno na služebním předpise, čili rozkazu ministra vnitra 10/1965 s názvem Instrukce o organizaci a výkonu strážní a eskortní služby příslušníků ministerstva vnitra při střežení vězňů nacházejících se v útvech nápravných zařízení ministerstva vnitra.

Změny v průběhu času...

V druhé polovině šedesátých let (1965) dostává československé vězeňství v rámci organizační struktury celostátního ministerstva vnitra novou podobu i název, a to Sbor nápravné výchovy MV. Stává se více méně samostatným ozbrojeným bezpečnostním sborem. Doba slavných enzetů, tedy nápravných zařízení, byla u konce. Ovšem za několik let poté se unitární SNV rozdělilo na dva republikové sbory – český a slovenský, které byly podřízeny republikovým ministerstvům spravedlnosti. Ovšem označování oděvů odsouzených pokračovalo v podstatě až do přelomového období roku 1989. Jednoznačným důvodem, proč se i nadále provádělo, bylo zejména bezpečnostní riziko. Z hlediska předcházení vzniku mimořádných situací, tedy klidného průběhu služby a rychlé orientace při preventivní likvidaci latentního nebezpečí napadení příslušníků sboru agresivním vězněm, bylo toto opatření nezbytné. Detailně byly důvody tohoto druhu označování oděvů některých odsouzených uvedeny již počátkem sedmdesátých let

Předvádění vězně - útěkář a nebezpečný autentické dobové foto

například v §5 tehdy platného předpisu - rozkazu náčelníka správy Sboru nápravné výchovy ČSR, ročník 1972, část 37: rozkaz č. 37 o označování některých odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody. Zdůvodnění bylo výstižné: pomoc při vytváření základních podmínek pro účinné střežení odsouzených vyžadujících zvýšený dohled a kontrolu. Podobně byla v té době situace řešena i na Slovensku. Problematika i systém vězeňství i po novém státoprávním uspořádání byl v obou národních republikách obdobný. K detailnějšímu řešení se vrátili slovenští kolegové o několik roků později vydáním rozkazu náčelníka správy Zboru nápravné výchovy SSR č. 15/1978: rozkaz o označování odevov odsouzených ve výkonu trestu odňatia slobody a v jeho několika dalších novelách. Pro ilustraci alespoň drobná informace, jak se označování oděvů provádělo, jak to vypadalo.

Ministerstvo spravedlnosti

Po přechodu českého vězeňství do organizační struktury ministerstva spravedlnosti, tedy po roce 1969, byla praxe provozovaná v této oblasti od dob ministerstva vnitra převzata. Legislativa byla postupně zpřesňována a upravena. V tehdejší době bylo ve

věznicích běžnou praxí, že v oblasti označování oděvů některých kategorií odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody bylo tradičně používáno látky tří barev – zelené, bílé a oranžové. Několik podrobností k této praxi.

Pruhem látky zelené barvy byly označovány oděvy odsouzených, kteří byli ve výkonu trestu odnětí svobody a) za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí, b) vzpoury vězňů, c) opuštění republiky, nebo zběhnutí, e) zběhnutí do ciziny a dále f) označil se tak oděv odsouzeného, který se připravoval na útěk nebo se o něj pokusil. Toto označování se nevztahovalo na odsouzené ženy, na odsouzené ve věku přes 60 let a mladistvé.

Pruh látky bílé barvy na oděvu označoval odsouzeného zvláště nebezpečného pro život nebo zdraví lidí a dále jím byli označovány oděvy vězňů, kteří byli nebezpeční pro společenské a státní zřízení nebo majetek. Bílým pruhem na oděvu byli označováni vězni vysoce nebezpeční, tj. zejména ti odsouzení, kteří např. napadli příslušníka. Předpis uváděl, že účelem označování oděvů odsouzených podle dvou předcházejících hledisek bylo napomoci k vytváření příznivých podmínek pro účinné střežení odsouzených, kteří vyžadovali zvýšený dohled a kontrolu, a tím jim bylo zabráněno v páchání trestné čin-

nosti případně aby se takové činnosti a účinně se jí předcházelo. Docílilo se toho, že o pohybu těchto odsouzených na pracovišti a ve věznici byl neustálý přehled. V některých případech mohlo být barevné označení i kumulováno.

Pruhem látky oranžové barvy byl označen oděv odsouzeného, který byl zařazen na práci v nápravně výchovném ústavu na tzv. režijním pracovišti s volným pohybem. Účelem označení oděvu této kategorie odsouzených bylo vytváření podmínek pro kontrolu pohybu dosouzených v nápravně výchovném ústavu (NVÚ). Označení se v tomto případě provádělo našitím pruhu látky příslušné barvy na ústavní oděv, konkrétně nablůzu a kabát. Označování se nevztahovalo na tři kategorie vězňů: mladistvé delikventy, odsouzené ženy a vězně nad 60 let věku. V původním předpise také bylo stanoveno, že se jedná o látku, jejíž rozměry byly přesně určeny: délka 20 cm, šířka 15 cm. Označení se provádělo našitím pruhu látky příslušné barvy na ústavní oděv, tedy na blůzu, kalhoty a kabát. Realizace byla prováděna v každém nápravně výchovném ústavu samostatně podle pokynů týlového odboru správy SNV ČSR.

V tehdejší době bylo také rozšířené používání mnoha typů nejrůznějších identifikačních rukávových pásek. Je to jen doklad toho, že nejenom důvody bezpečnostní, ale i každodenní praktické, například pracovní a výchovné činnosti ve vězení měly vliv na označování oděvů uvězněných. V českém prostředí se tehdy používaly různobarevné látkové rukávové pásky s mnoha nejrůznějšími nápisy a zkratkami. Z různých depozitářů a sbírkových komplexů jsou známy látkové pásky povětšinou v barvě žluté se zkratkami a nápisy:

SKP Skupina kázně a pořádku

SPV Skupina pracovní výchovy

SKPV Skupina kulturně výchovné práce

TR Táborová režie

Brigadýr označení předáka pracovní skupiny, plátno bylo v barvě červené

Tato rozšíření praxe a členění byla totiž využívána v penologické činnosti dlouhou dobu v souladu s tehdy platným obecným předpisem, zákonem č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Později od roku 1969, tedy po rozdělení vězeňství na českou a slovenskou část, byla tato praxe podrobněji reglementována rozkazem ministra spravedlnosti ČSR č. 17/1973 a dalšími návaznými vnitřními před-

NVÚ Oráčov
Velitel světnice
a Brigadýr

pisy. V každém případě se vycházelo z tehdy platných zákonných ustanovení o vězeňské samosprávě, upravené čl. 77-81 (vedoucí samosprávy, vedoucí skupiny, členové.). Tímto způsobem byly označovány oděvy odsouzených v českém vězeňství od roku 1969 do roku 1990 ve všech zařízeních na výkon trestu odnětí svobody České republiky. Poté byly předpisy výrazně uzpůsobeny novému společenskému klimatu. Předchozí předpisy týkající se ostrahy, tedy třeba i označování některých kategorií vězňů byly zrušeny. Po roce 1993, tedy již po vzniku Vězeňské služby ČR, se v některých věznicích, postupně přešlo pouze na označování oděvů pracujících vězňů, a to logem firmy, která v tom kterém zařízení působila. Příkladem je opatření ve Věznici Příbram, které bylo zaměřeno na výrazné a praktické označení oděvů vězňů pracujících pro externí firmy uvnitř věznice nebo na označení pracovních oděvů vězňů pracujících v režii věznice.

Do r. 1990
Zelený pruh,
útekář

Do r. 1990
Bílý pruh,
nebezpečný

Do r. 1990 bílé a zelené pruhy
útekář a nebezpečný

Kuriózní označení

Označování mělo své, mnohdy nenevšední modifikace. To ovšem záleželo na toleranci a pochopení vedení ústavu. Dochovala se některá i dosti kuriózní označení oděvů vězňů. Dokladem takové lidové tvořivosti a také více méně liberálního postoje věznice je ukázka pocházející zhruba z poloviny sedmdesátých let z Nápravně výchovného ústavu SNV ČSR Oráčov.

Dokonce i civilní osoby se mohly s neobvyklým označením oděvu vězně setkat. Pracoviště vězňů se nacházela v mnoha případech mimo areál věznice. Např. vězeň ve funkci vedoucího skupiny či pracovního oddílu, předáka, ve vězeňském slangu brigadýra, se honosil neobvyklým označením oděvu. Bylo to praktické řešení pro rychlou operativní orientaci příslušníka vykonávajícího dozor, nebo pro civilního odborného zaměstnance či mistra. Existovalo například i označení pro velitele světnice apod.

O těchto neobvyklostech by se dalo psát samozřejmě mnohem obsírněji. Vždy se najdou nová a širší badatelsky i čtenářsky méně známé podrobnosti, které si zaslouží být vysvětleny a připomenuty. V každém případě každá takováto informace rozšiřuje naše poznání a dokládá, jaké byly historické peripetie a důvody vedoucí k specifickému označování oděvů.

NOC KOSTELŮ

VE VAZEBNÍ VĚZNICI OLOMOUC

Noc kostelů je každoročně pořádaná akce, která má umožnit široké veřejnosti nezávazné přiblížení a setkání s křesťanstvím. Vznikla v roce 2001 v Německu a do České republiky se rozšířila z Rakouska. Nyní se poprvé do této akce oficiálně začlenila i Vazební věznice Olomouc, která však otevřela své prostory kaple pouze zaměstnancům.

šinou dvakrát až třikrát ročně v rámci církevních svátků. Individuálně jsou s vězněnými osobami vedeny rozhovory v pastorační místnosti kaplana.

egu

V roce 2001 byly ve vazební věznici vyčleněny současné prostory pro vybudování kaple a pastorační místnosti kaplana. Původní kaple byla od roku 1902 do roku 1952 umístěna v mnohem větších prostorech, které nyní slouží jako tělocvična využívaná pro aktivity vězněných osob. Téměř po půlstoletí, kdy byla kaple uzavřena, byla dne 4. května 2001 slavnostně otevřena při ekumenické bohoslužbě, za účasti zástupců a představitelů docházejících církví, v čele s arcibiskupem olomouckým a nyní pražským Janem Graubnerem, zástupců veřejného života a představitelů vězeňské služby. Svého času to byla první takto obnovená kaple ve věznicích České republiky. Provoz kaple je pro obviněné zajištěn každou středu, kdy jsou pořádány bohoslužby a mše, na které dochází pravidelně tři katoličtí kněží, odsouzení navštěvují kapli vět-

Projekt, který pomáhá narovnávat, co je pokřivené

VĚŽŇOVA CESTA POHLEDEM KAPLANA

Dlouhodobá spolupráce Mezinárodního vězeňského společenství z. s. s Vězeňskou službou ČR přináší do vězeňského prostředí celou řadu programů, jež se zabývají jak vězni samotnými, které připravují na život po propuštění, či je konfrontují s jejich vinou, tak pomáhají na svobodě jejich rodinám a dětem, například ve spolupráci s projektem Metanoia II a libereckým sborem církve bratrské.

Jedním z takových programů, jehož cílem je napravovat život člověka pomocí hledání zdravé spirituální cesty až po vykročení na další životní pout s Ježíšem Kristem, je projekt Věžňova cesta. Jedná se o osmitýdenní cyklus pravidelných setkání nad Markovým evangeliem. Během těchto setkání se mohou zájemci zamýšlet např. nad tématy viny, hříchu, pokání, odpuštění. Vše je doplněno autentickými svědectvími vězňů na DVD, kteří pobývali v různých věznicích ve světě. Podmínky jejich věznění se často velmi různily. Kdo zůstal stejný byl Ježíš Kristus a možnost spasení skrze Jeho obět' na kříži. Záměrem programu však není vytváření pastorační ani katechetické formy. Je naopak založen na hagioterapeutických principech, jak je postavil zakladatel hagioterapie profesor Tomislav Ivančič, přednášející na Katolické teologické fakultě v Žáhřebu. Právě práce s příběhy vyvolává ze strany odsouzených značný zájem o projekt. Ve Věznici Stráž pod Ralskem, kde pobývá v současnosti více jak sedm set vězňů, probíhá tento projekt již pátým rokem. Dobrovolný duchovní a zároveň dobrovolník MVS Martin Borisjuk z libereckého sboru Církve bratrské na něm spolupracuje s kaplanem věznice Martinem Škodou. Tato spolupráce umožňuje lépe zapojovat odsouzené i po skončení samotného programu do následného duchovního i praktického života ve věznici, neboť absolvování programu umožňuje vězňům objektivněji nahlédnout na svůj vlastní život. Podle výkonné ředitelky MVS Gabriely Kabátové je Věžňova cesta počátkem procesu restorativní justice, neboť vede člověka k zodpovědnosti za své činy. Vnáší do života vězňů vnitřní proměnu za použití restorativních (ob-

novujících) principů tak, jak jsou představeny v Bibli, konkrétně v Markově evangeliu a jak jim vyučoval Ježíš Kristus. Na základě zkušeností s programem můžeme konstatovat, že Věžňova cesta je hagioterapeutickou cestou vedoucí k restorativnímu pojetí následků trestného činu. Biblický příběh motivuje jedince nejen k přijetí viny, ale také k ryze restorativnímu náhledu na svůj trestný čin, jehož důsledky je třeba v co největší míře uvést do původního stavu, s maximálním minimalizováním negativních následků. Příklad spásného Kristova odpuštění je pak završením možného uskutečnění vzájemného odpuštění oběti a pachatele. Díky otevřenosti celého programu může jeho absolvent v případě zájmu pokračovat v další spolupráci např. s psychologem, terapeutem či kaplanem věznice. Program se jeví rovněž jako výborná příprava odsouzených pro právě zaváděný projekt vězeňské duchovní služby s názvem Genesis, který umožňuje další následnou práci s konkrétní vězněnou osobou.

Samotný kurz jako celek je pak především velkým pozváním na cestu víry a osobní spirituality, která může měnit život člověka od základu k lepšímu a doslova ho vyvázat z bludného kruhu páčání trestné činnosti. Ze závěrů tříletého výzkumu, který prováděl Institut pro náboženská studia při Baylorově univerzitě v Texasu, kterého se zúčastnilo na 900 vězňů z různých států světa, jednoznačně vyplývá, že účast v programu Věžňova cesta měřitelným způsobem zvyšuje motivaci vězňů ke změně vlastní identity (cestou hledání nového smyslu a směru v životě navzdory trestní minulosti a uvěznění) a dále motivaci k budování pozitivních charakterových vlastností. Program u účastníků rovněž snižuje negativní emoce a riziko agresivního chování odsouzených. Samotný kurz do roku 2021 absolvovalo více než 460 000 vězňů v 39 zemích na mnoha místech světa, včetně zemí Evropy, ale i Afriky, východní Asie, Karibiku, Latinské Ameriky, Středního Východu a severní Afriky. Jen v naší věznici prošlo kurzem již téměř dvě stě odsouzených. K samotné činnosti projektu Věžňova cesta byl ve strážské věznici natočen dokument, který je možno zhlédnout prostřednictvím webových stránek Mezinárodního vězeňského společenství. Je zde také k dispozici rozhovor s generálním ředitelem VSČR Simonem Michailidisem věnovaný duchovní službě a péči o vězněné osoby. Službě vězeňského kaplana se věnují intenzivně více než 25 let a neustále jsem překvapen bohatostí různých lidských osudů, do nichž vstupuje jako záchrana evangelium, a rozmanitostí. Božího působení v lidských životech. Snad díky tomu mohu vidět ve věznici nejen utrpení, ale i příležitost a pomyslný odrazový můstek do dalšího, lepšího a šťastnějšího života po propuštění.

HIGHLAND

ZAHRÁLI VE VĚZNICI RÝNOVICE

Poslední koncert hudební kapely Highland v rámci turné v pěti věznicích s názvem WPA Prison Tour se uskutečnil 23. června ve velkém vycházkovém dvoře Věznice Rýnovice. Účastnilo se ho více jak 150 odsouzených, kteří odměnili protagonisty velkým potleskem. Neplánovaně odsouzeným v závěru zahrál na bubny i jeden z vězňů.

Cílem turné bylo upozornit na problémy českého vězeňství a pomoci při boji s recidivou. Tato výjimečná akce odsouzeným připomněla život na svobodě, doprovodné slovo i texty písní vedly přítomné k zamyšlení nad dosažitelným způsobem života.

mok

VS ČR NA AKCI SPORTEM PRO ŽIVOT

Vězeňská služba ČR se v září poprvé prezentovala na akci Sportem pro život v Neratovicích. Již 10. ročník akce, který pořádala naše kolegyně Miroslava Dobsová, byl věnován podpoře Centra LOCIKA - centrum pro děti ohrožené domácím násilím, které pomáhá dětem a jejich rodinám žít život bez násilí. Práci ve vězeňské službě návštěvníkům představili zaměstnanci a příslušníci GR VS ČR a Vazební věznice Litoměřice statickou i dynamickou ukázkou. Velký zájem u diváků zaznamenaly ukázky služební kynologie.

FUTURE FORCES FORUM

Vězeňská služba České republiky se i letos představila na tradičním mezinárodním veletrhu a konferenci Future Forces Forum, který se konal ve dnech 16. - 18. října 2024 v Praze. Future Forces Forum je jednou z nejvýznamnějších platform v oblasti obrany a bezpečnosti, zaměřenou na výměnu zkušeností, inovací a nejmodernějších technologií mezi odborníky z celého světa.

Vězeňská služba ČR zde představila své nové projekty a technologie, které mají za cíl zvýšit bezpečnost a efektivitu ve vězeňském prostředí. Součástí prezentace byla například expozice nedovolených předmětů zabavených vězňům, včetně zbraní, které bezpečnost ve věznicích ohrožují. Vězeňská služba se zde představila také jako potenciální zaměstnavatel lidí, kteří mají zájem pracovat v bezpečnostní oblasti či v ozbrojeném sboru.

Účast na Future Forces Forum je pro Vězeňskou službu ČR skvělou příležitostí představit odborné veřejnosti pokroky v oblasti vězeňské bezpečnosti a výměnu zkušeností s ostatními experty v oblasti. Spolupráce na mezinárodní úrovni umožňuje přinášet do systému ty nejnovější technologie a postupy, což výrazně zvyšuje bezpečnost jak uvnitř věznic, tak ve společnosti jako celku.

Future Forces Forum se zaměřuje na klíčová témata, jako jsou kybernetická bezpečnost, ochrana kritické infrastruktury, moderní technologie pro bezpečnostní složky, zdravotní péče a zvládání krizových situací. Vězeňská služba ČR v rámci této akce navázala řadu nových kontaktů s domácími i zahraničními partnery, což přispěje k dalšímu rozvoji a modernizaci její činnosti.

PF 2025

VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

Krásné prožití vánočních svátků,
mnoho zdraví, štěstí,
pracovních a osobních úspěchů
v novém roce 2025

